

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. II. B. Artaldus Arveriae Cartusiam erigit, fit Belicensis episcopus,
virtutibus et miraculis clarus moritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

ACTORUM
J. B.

ibidem præmittuntur quædam Falconis Lugdunensis episcopi litteræ, ex Portensis monasterii archivis depromptæ. Datæ sunt anno 1141, Innocentii II anno duodecimo, quo Bernardus Portarum Prior (verba Falconis recito) et fratres, quos ei Dominus paulatim per incrementa temporum aggregavit in prædicta Portarum heremo per viginti quinque et eo amplius annos Christo Domino deservierant: unde Bernardum, qui B. Artaldum Cartusiano habitu induit, sub annum 1115 Portarum Cartusiam incolere primum cepisse, efficitur. Idem hic Bernardus, primus hujus nominis Portarum Prior et fundator, præter B. Artaldum aliosque insignes viros, S. Anthelelmum etiam, Belicensem pariter dein episcopum, cujus Acta ab auctore æquali conscripta habes in Opere nostro tom. V Junii a pag. 227, Cartusianorum Ordini adjunxit. Annus porro, sub quem Cartusianorum Institutum amplexus est Artaldus, ex ejus Actis num. 7, ubi anno 1206, a conversione sua 86 obiisse dicitur, annus circiter fuisse colligitur Christi 1120.

B § II. B. Artaldus Arverie Cartusiam erigit, fit Belicensis episcopus, virtutibus et miraculis clarus moritur.

Bernardo præceptore Artaldus sibi Deoque vacavit usque ad annum 1152, quo Guigo, Majoris Cartusie Prior, totiusque Ordinis Cartusiani moderator a S. Brunone quartus, novam in Beugesia suorum coloniam collocare constituit, annuente Humberto Genevensi episcopo: hunc Humbertum de Grandson apographum nostrum vocat; sed num recte? Sammarthani fratres in Episcoporum Genevensium serie Humbertum de Gramont anno 1152 consignarunt; sexto vero post hunc loco Aymonem de Granson. Sammarthanis consonat Guichenonus Bibliothecæ Sebusianæ centuriæ 2 cap. 12, ubi donationi Humberti episcopi Genevensis, qua Cartusie Majori decimarum immunitatem concessit anno 1154, hæc de Humberto subjicit in Annotatis: E Grandimontensi familia apud Bugesios antiqua et nobili. Ut sit, Humberti in Majori Cartusiam munificentia suadet, eundem Guigoni novam in Beugesia coloniam meditantis faciem sese pronumque exhibuisse. Guigo vero, cui B. Artaldi virtus atque industria probe perspectæ erant, non alteri, quam Artaldo rei totius executionem curamque commisit, qui (Actorum verbis utor) Vir obediens ac quietis amator vastam Arverie solitudinem, non longe a castro paterno sitam, saxis et spinis asperam, nivibus coopertam, solisque ursis ac feris perviam, elegit.

qua dein anno 1152 commodiorem incipit anno 1142

15 Admovit manum operi Artaldus anno, ut dixi supra, 1152, totumque decennium loco illo inculto et aspero in magna penuria rerum perduravit; sic enim pergunt Acta: Ad quam anno Domini millesimo centesimo supra trigesimum secundum cum aliquot piis fratribus ascendens, in convalle, quæ modo Cœmeterium dicitur, vili opere, cellulas seu tuguriola construxit, ibique per decem annos in magna rerum penuria, divitiarum tamen spiritualium abun-

dantia locuples, omnibus ascetis exemplo factus, quo pacto humilitatem exercere, mundum ac seipsum spernere, Deum autem unice colere, et pie orare deberent, angelicam exegit vitam. Interea Humbertum in Genevensi cathedra excepit Arducius de Foucigni, qui non minus se Cartusianis Arveriensibus ac Humbertis, muniticum præbuit: etenim B. Artaldi sociorumque virtutum odore illectus, quam incolebant sedem, coram ipse inspicere voluit, cujus asperitatem admiratus, auctor B. Artaldo exstitit, ut in paululum commodiorem locum se suosque transferret, pollicitus, tum operam suam condendis novis ædibus non defuturam, tum curaturum sese, ut Amedei III Sabaudie comitis, aliorumque insignium virorum, ad opus adeo pium liberalitas præsto esset; uti reipsa egregie præstitit.

14 Arducius enim, ut aiunt Acta, Arveriensis Carthusie decimas, ad se spectantes, dedit, ejusque hortatu Amedeus III et Humbertus, Belli-Joci dominus, symbolum quoque suam contulere; in quam rem Humberti, Sabaudie comitis, Amedei III filii, et Humberti, Belli-Joci Domini, litteræ citantur in Actis. Idem confirmant Thomæ Sabaudie comitis litteræ apud Guichenonum in Monumentis Beugesie pag. 177, quarum tale initium est: Ego Thomas comes Sabaudie et Marchio in Italia. Omnibus presentem cartam inspecturis notum facio, me pro remedio animæ nostræ et parentum nostrorum, in mea custodia domum Arverie suscepisse: cum enim prædicta domus prædecessorum nostrorum elemosynis sit fundata, justum est: eam tamquam res proprias me defensare. Mando igitur etc. Eadem de causa Ludovicus, Belli-Joci dominus, Arveriensem domum in patrociniis suum ac tutelam suscepit editis ea de litteris, quas apud Guichenonum citatum videre est integras, et inde excerpto sequentia: Ludovicus dominus Bellijoci, universis, ad quos præsentis litteræ pervenerint, salutem et dilectionem. Quoniam certum est, antecessores nostros pro salute animarum suarum domum Arverie Carthusiensis Ordinis cunctis diebus suæ vitæ dilexisset fortiter et defendisse, tamquam illam, quæ ab ipsis fundata... existit... nos prædictorum antecessorum laudabilem consuetudinem sequentes... volumus eandem domum et res ipsius... defendere ac manu tenere etc.

suasu et ope Arducci episcopi Geben-

15 Hinc etiam Amedeus III, et hujus filius Humbertus III, Sabaudie comites, Arveriensis Carthusie limites confirmarunt, ut intelligitur ex Humberti litteris apud Guichenonum in Monumentis regie domus Sabaudie pag. 57; ubi sic Humbertus loquitur: Ego quoque Humbertus filius ejus comes, patre meo jam defuncto, hoc ipsum laudo etc. Nullæ ex his litteris pro illius ætatis incuria annum, quo datæ sunt, exprimunt. Ex Guichenoni sententia Sabaudiam tenuit Amedeus III ab anno 1105 usque ad annum 1149; inde Humbertus III usque ad annum 1188; cui proxime successit Thomas hujus nominis I. Humbertum vero Belli-Joci Beaujeu (in diocesi Matiscionensi) dominum in Arveriensem Cartusiam muniticum fuisse, infra mox videbimus. Duxit Humbertus hic in uxorem Alistiam, Amedei III Sabaudie comitis filiam, unde in Actis S. Artaldi num. 5 Humberti III Sabaudie comitis Sororius appellatur. Consule, si lubet, Guichenoniam regie domus Sabaudie Historiam pag. 250. Atque hi quidem Artaldo condendis novis ædibus adjutores fuere præcipui: nec defuerunt alii, quorum

nensis, uti et aliorum

A quorum nomina meritaque grati Arvernienses ascetæ suis factis inscripserunt. Enumerationem singulorum ex Guichenoni Monumentis Beugesianis huc transcribo.

nobilium vi-
rorum,

16 Sic habet ille ex tabulario Cartusie Arverniensis, pag. 177: Amedeus comes Sabaudie, qui obtulit locum istum Deo et Beatæ Mariæ et Ordini Carthusiensi. Humbertus, dominus de Bellojoco, qui prædictam domum confirmavit et grangiam de Faollet acquisivit. Guichardus filius ejus, qui cellam unam fecit. Amedeus comes Sabaudie, qui nobis dimisit mille solidos, et Praalliam ab hominibus de Sasiriaco liberatam nobis tradidit perpetuo jure possidendam. Stephanus decanus Lugdunensis, qui unam cellam fecit. Artoldus, decanus de Sasiriaco, qui rectorium construxit. Petrus Senescallus Lugdunensis, qui fecit capitulum et grangiam de Ravoria contulit. Magister Pontius fecit hospitium Religiosorum domus inferioris cum cella Prioris. Aymo et Hugo de Varennes ædificaverunt ecclesiam. Aymo de Rivoria fecit dormitorium fratrum. Petrus de Chimilieu et duo fratres ejus ædificaverunt coquina. Quibus subduntur solo nomine: Henricus rex Angliæ, Pontius episcopus Matisconensis. Arducius (de quo supra) episcopus Gebennensis. Antelmus episcopus Patracensis, Bernardus et Guilielmus episcopi Bellicensis, Petrus episcopus Glandacensis. Perrinus de Luyriaco. Antelmus de Balma. Artaldus de sancto Romano. Hugo Palatinus.

tum clerico-
rum

17 Eosdem cartusie Arverniensis benefactores, partim suppressis, expressis partim nominibus, Guichenonus memorat in Historia Brexianæ et Beugesianæ secunda parte continuata pag. 9 e veteri Missali, ipsius B. Artaldi manu, ut creditur, cæcavato. Nominatim exprimit Henricum, Angliæ regem, Pontium Matisconensem, Arducium Genevensem, Antelmum Patracensem, Bernardum et Guilielmum Bellicenses, Petrum Glandevensem, episcopos; Perrinum de Luyriaco, Artoldum Seyseriacensem (de Seyserieu) et Stephanum Lugdunensem, decanos; Aymonem et Hugonem de Varennes, Aymonem de Rivoire, Antelmum de Balma, Artaldum de S. Romano, Hugonem Palatinum. His addit d'Anthon et Montis-lupelli dominos; denique biographus noster monachos Nantuacenses et regulares canonicos Bellicenses. De singulis pauca habe. De Amedeo III Sabaudie comite et Humberto Belli-joci domino vide dicta superius. Hunc anno 1189 defunctum præter alios reliquisse filium, scribit Andreas du Chesne Historia Burgundiæ lib. III cap. 87 et seq., Guichardum nempe Montpensierii in Arvernia dominum, inter Arverniensium benefactores num. 16 memoratum; ex hoc vero natum Ludovicum, Lugdunensis ecclesie canonicum, qui forte idem est, qui num. 14 Arveriam in clientalem suscepit, sequæ Belli-joci dominum dixit: hoc enim nomine alius Belli-joci dominus apud laudatum du Chesne istius familie genealogiam explicantem nullus legitur.

quam secula-
rium

18 Gallie Christianæ auctæ scriptores tom. IV col. 202 geminum Stephanum memorant, quorum alter sub annum 1173 Lugdunensis decanus fuit, de Roccatallia dictus; alter vero anno 1190, cui de Saintamour cognomen fuit: uter supra designatur, divinare non lubet; uti nec idemne sit Amedeus Sabaudie comes, qui primo et tertio loco ponitur, an diversus. Seiseriaci mentionem facit Guichenonus Historia Brexianæ et Beugesianæ part. II continuata pag. 104; et decanatum olim

fuisse scribit, qui ab anno 1606 mensæ capitulari ecclesie Bellicensis unitus est. Ceterum Artaldus vici illius decanus mihi aliunde ignotus est; Petrum Senescallum ait Menestrierus in Historia Lugdunensi pag. 552 die 3 Januarii Necrologio ecclesie Lugdunensis inscriptum. Pontius forte is, de quo charta foundationis Cartusie Majorævi anno 1116 confecta apud Morotium pag. 250, ubi Lugdunensis ecclesie magister appellatur. Aymoni de Varennes et Aymoni de Rivoria (Rivoire) hic memoratis Bernardus I Portarum Prior, sub quo B. Artaldus Cartusianus nomen dedit, inscripsit Epistolam de fuga sæculi, quæ existat tomo XXIV Bibliothecæ veterum Patrum editionis Lugdunensis a pag. 1501.

AUCTORE
J. B.

19 De Petro de Chimilieu, Artaldo de S. Romano, Hugone Palatino peculiare quidpiam nusquam reperi; neque, ut reperiam, necessum arbitror operosius incumbere. Henricus Angliæ rex hujus nominis secundus est, qui Carthusiam Withamiensem in Bathoniensi diecesi fundavit, et S. Hugonem, primum illius Priorem et Lincolnensem dein episcopum, singulari benevolentia complexus fuit; per quem forte Henrici in Arverniensem Cartusiam munificentia dimanavit. Matisconensem sedem adiit Pontius cognomento de Rochebaron sub annum 1144, ut tradunt Gallie Christianæ auctæ scriptores; Bellicensem Bernardus sub annum 1143 reliquit, habuitque successorem Guilielmum, ut Guichenonus scribit in Serie chronographica episcoporum Bellicensium. Inter episcopos vero Glandevenses in Gallia Christiana post conditam Arveriam nullus apparet, qui Petrus dictus sit; nisi forte sit Episcopus P., qui post annum 1190 Glandevensem sedem occupasse dicitur tom. III col. 1259. Ritus Latini archiepiscopus sub B. Artaldi avum Patrac sedisse, ex Innocentii III apud Baluzium litteris liquet; sed eorum nomina in occulto sunt: Innocentius Epist. apud Baluzium 31, data anno Pontificatus sui x, tertio decimo Kal. Maii, seu anno 1207 die 19 Aprilis archiepiscopum Patracensem docet, qui procedendum sit in causa suffraganeorum aliquot Græcorum, qui, occupata a Latinis Achaia, sedes suas deseruerant. Vix has in Achaia litteras Innocentius destinavit, quin alteras ad canonicos Patracenses scripserit eodem anno die 24 Aprilis, quibus illos monet,

liberalitate
donisque

electum a capitulo archiepiscopum a se confirmatum fuisse, ac consecratum; proin hunc debito honore susciperent. Anthelmum, Arverniensium benefactorum albo inscriptum, hunc fuisse, probabile duplici ex causa fit: prima est, quod electum et consecratum a se anno 1207 Patracensem episcopum Innocentius vocet dilectum filium A, in Litteris ad Thomam Maurocenum patriarcham Constantinopolitanum, quas apud Baluzium in Gestis ejusdem Pontificis pag. 66 habes. Altera est, quod in citatis Innocentii Gestis, ab auctore æquali scriptis, pag. 63 archiepiscopus ille Burgundio fuisse perhibeatur. Quæ si ita se habent, Anthelmus supradicto catalogo B. Artaldi ante annum 1207 defuncti manu inseri non potuit. Nihil tamen secius Anthelmum nullum ante annum 1207 Patracensem sedem occupasse, non ausim affirmare asserere.

F

20 Venio nunc ad Perrinum de Luyriaco, et Antelmum de Balma num. 16 recensitos. Alardi de Luyrieux, qui anno 1100 fuit, Guichenonus meminit Historia Brexianæ et Beugesianæ partis tertie part. II, pag. 142. Eodem teste, nepos huic fuit ex Humberto filio Petrus, qui anno 1229 testamentum

adjutus.

AUCTORE
J. B.

testamentum condidit, et supra forte Perrinus vocatur. Idem Guichenonus proxime citatus pag. 48 familiam de la Balme recenset, et illius caput fuisse ait Petrum de la Balme dominum du Turet et de Versey, quem anno 1500 vixisse ait, illique filium fuisse nomine Antelmum. Sed alterius ejusdem nominis familiae meminit tum pag. 22 parte tertia Historiae citatae, tum pag. 13, quae jam inde ab anno 1080 in Beugesia floruit, haec vero Sigibaldum de Balna, qui anno 1140 vixit, tulit; utraque Cartusianae familiae benefica fuit; et ex harum alterutra forte Antelmus, de quo agimus, duxit originem. Et horum quidem, ut diximus, Arveriensis Cartusiae benefactorum nomina continet ejusdem domus chartophylacium: reliquum est, ut et de iis, quos vetus Missale B. Artaldi manu, ut creditur, exaratum praeterea habet, pauca addamus.

quorum catalogus, forte ab ipso Artaldo confectus,

21 Sunt autem hi domini et d'Anthon, et Montis-lupelli. Floruisse saeculo xi dominorum d'Anthon familiam, ac Cartusianorum Ordini fuisse munificam, colligo ex Hugonis de Gebennis instrumeto, dicto Ordini concessio, quod apud Guichenonum in Bibliotheca Sebusiana centuria 2, cap. 58 videre est. Confectum id quidem fuit anno 1565; sed Guichardi ejusdem domini de Anthone his verbis meminit: Cum bonae memoriae Guichardus quondam dominus de Anthone dudum concesserit de gratia speciali et pro remedio animae suae et antecessorum suorum dilectis nostris viris totius Ordinis Cartusianensis indulgendo iisdem, quod ipsi Religiosi et eorum familiares et nuntii totius Ordinis Cartusiae, ut res eorumdem et bestiae universae per totam terram suam salvi et securi pertranscant absque aliqua exactione pedagii. Nos etc: in qua haec annotat Guichenonus: Immunitatem illam pedagii (de qua hic sermo) concessit (Guichardus) Ordini Carthusiansi anno mcc de consensu Guichardi de Anthone ejus filii sub sigillo Raynaudi archiepiscopi Lugdunensis. Floruisse similiter ea aetate dominos Montis-lupelli (Montluel, quod oppidum est ad Rhodanum tribus circiter leucis Lugduno distitum) similiter liquet ex privilegio, quod Cartusiano Portarum monasterio Humbertus Montis-lupelli dominus anno mcccvii concessit, et integrum exhibet citatus proxime Guichenonus centuria 1 cap. 48. His denique omnibus biographus noster canonicos Belicenses et monachos Nantuacenses accenset: est autem Nantua insigne monasterium Ordinis Cluniacensis in Beugesia; de his sermo redibit in Añnotatis.

Arveriae servari dicitur.

22 Parcere quidem his omnibus poteram: sed in aetatem singulorum Arveriensis cartusiae benefactorum inquirere, ut potui, propterea volui, quod suo loquendi modo dubium Guichenonus faciat, num benefactorum illorum catalogus, veteri Missali inscriptus, etiam sit B. Artaldi manu, ut Missale ipsum, ex Arverensium opinione exaratus; quod, uti non inficior, ita haec tenus affirmare non ausim: id interim ex jam dictis asseri videtur posse, plerosque saltem in eo memoratos B. Artaldi aetate vixisse; atque adeo ab illo Missali isti antiquo inseri potuisse. Nunc ad B. Artaldum, Arveriae Priorem agentem, regredior. Ea erat B. Artaldo et alumnis ejus vivendi ratio, ut virtutum suarum odore non paucos ad idem vitae genus sectandum illexerint, adeo ut, inquit anonymus Vitae auctor, locus ille ex spelunca ferarum factus fuerit habitatio justorum sub B. Artoldi pia disciplina degen-

tium. Tum addit: Erat enim egregius pietatis D magister, rerum caducarum mirificus contemplator (seu potius contempтор) ac insignium mirificus operator. B. Artaldum, vivum mortuumque, prodigiis claruisse, anonymo facile assentior; sed doleo, haec universim dumtaxat dicta; neque ullum me prodigium, speciatim descriptum, invenisse, quod tamen Cartusianorum non tam incuriae; quam sua parce laudantium modestiae tribuendum existimo.

23 Arveriam moderante Artaldo, sedum schisma concussit Ecclesiam. Erepto e vivis Adriano IV summo Pontifice, Alexander III in ejus successorem creatus fuerat anno 1139 die 7 Septembris: sed rite collatam Alexandro dignitatem nefarie sibi usurpavit Octavianus, qui Victor III a suis salutatus est: cui Guido Cremensis non meliori jure subrogatus est, a quorum partibus Fridericus imperator, cognomento Anobardus, stetit. Quanto ea tempestate Cartusianus Ordo pro legitimo Pontifice et Ecclesia, duce potissimum S. Anhelmo, ex Cartusiano monacho Belicensi tunc episcopo, ardore dimicavit, ex illius Vita, tom. V Junii apud nos edita et ab aequali auctore conscripta, pag. 252 intelligi potest. Eodem spiritu animatus Artaldus continere sese non potuit, quin plurimas, narrante biographo, tum ad Alexandrum Pontificem, tum ad imperatorem litteras scripserit, quibus utrumque ad reddendam Ecclesiae pacem, pro viribus instigavit.

Exstinguendo Ecclesiam Schismati

24 Exstare usquam B. Artaldi sive ad Pontificem, sive ad imperatorem litteras, non didici: sed scriptarum ab illo ad Pontificem litterarum testem luculentum habemus ipsismet Alexandrum, cujus ad Artaldum, Arveriae Priorem, responsoriae tom. XXIV Bibliothecae Veterum Patrum editionis Lugdunensis pag. 1519 insertae sunt ex autographo, quod asseratur Arveriae. Epistolae Pontificiae hujusmodi initium est: Alexander episcopus, [servus] servorum Dei, dilecto filio A. Prioris * Alveriae salutem et Apostolicam benedictionem. Artaldo nostro inscriptam esse liquet ex loco et tempore, quo scripta est. Data est enim Senonis iv Kalendas Martii: Alexander Papa pridie Kal. Octobris Senonas intravit ad hyemandum, inquit ad annum 1164 Chronicum Senonense apud Martene tom. III. Thesauri Anecdotorum col. 1455, quod ab anno 708 usque ad annum 1195 excurrit. Senonis autem moram traxit per annum et medium, indeque recessit, ut Baronius ex ejus Actis refert, celebrato Paschate, quod anno 1163 in diem iv, sequenti vero in 24 Aprilis incidebat: itaque cum data sit Senonis epistola mense Februario, anno 1165 aut 1166 scriptam fuisse oportet, quibus Artaldus Arveriae Prioratus munere fungebatur. Porro Pontifex id sere Artaldi litteris respondit, se neque novum judicium subire, neque dignitati suae posse valedicere, nisi Ecclesiam majori calamitati exponat: unde conjici potest, quo de argumento Artaldus ad Pontificem scripserit, a quo pietatis, simplicitatis, et rectae intentionis laudem tulit. Sic enim Pontifex: Dum piam simplicitatem et simplicem pietatem, qua commonitus et inductus tuas nobis litteras destinasti, studio sollicitae considerationis attendimus, non id praesumptioni, sed devotioni potius imputamus: credentes hoc magis cordis puritate procedere, quam ex duplicitate qualibet evenire.

E

incumbit

* Priori

F

25 Magna enimvero apud Pontificem Alexandrum auctoritate valuisse B. Artaldum, necesse est, qui illi aut subeundi novi judicii, aut etiam abjiciendae

infusas Belicenses accipiat et ponit, abjiciendae

A abjiciendæ dignitatis Pontificiæ, quantum quidem e Pontificis responso apparet, ex cordis puritate tamen, ausus fuerit mentionem injicere, et hujusmodi ab illo, in summa rerum et Ecclesiæ perturbatione versante, responsum acceperit. Neque vero Viri virtutem Belicensis ecclesia minoris fecit. Amiserat illa sub annum 1184 Rainaldum seu Reginaldum, suum ex Ordine Carthusiensi episcopum. Ante Rainaldum episcopos habuerat Pontios, Bernardos, Anthelmos ejusdem Ordinis alumnos serie vix non continua sibi succedentes. Rainaldo rebus humanis erepto, ad Arveriensis se vertit Belicensis ecclesia, unde Artaldum sibi præsullem petiit: contra Artaldus destinatus sibi insulas fuga declinare tentavit; verum cælesti luce detectus, latebris egredi, et episcopali oneri seniles humeros subjicere compulsus est. Sic igitur quidem paruit Artaldus Belicensium votis, et commissi sibi gregis curam, dum illi præfuit, ut paucis dicam, strenue et cumulatissime gessit; sed, vix evoluta sæcennio, adstipulante votis ejus Clemente III summo Pontifice, Belicensem cathedram cum desideratissima Arveriensis solitudine sub annum 1190 commutavit, sibi Deoque reliquo vitæ cursu unice vacaturus.

B virtutum suarum odore

26 Illustre adeo religiosæ perfectionis exemplum, teste biographo, non paucos ad imitationem sui pertraxit: in his idem biographus Joannem Abundantiæ (canonicorum regularium S. Augustini abbatiæ in diocesi Gebennensi) abbatem collocat, quem in Arveriensis Carthusia anno 1202 defunctum, et pietatem suam scriptis a se variis litteris testatam reliquisse ait. Joannis Carthusiani litteras, quæ auctoris sui pietatem luculente produnt, exhibet tomus XXIV Bibliothecæ veterum Patrum, jam aliquoties laudatus, a pag. 1306 usque ad pag. 1318. Sed earum auctor epistola 5 ad Bernardum nepotem suum domus Portarum, non Arveria, se conceptis verbis alumnum inscribit. Morotius vero in Athenæo Carthusiensi ejusdem Ordinis scriptores, sua quemque ætate, enumerans, Epistolarum supradictarum auctorem refert ad annum 1155, neque alterius Joannis Cartusiani, nedum Arveriensis domus alumni, qui sæculo XII scripserit, mentionem facit; unde, quod quidem ad litteras a Joanne Cartusiano sæculo XII scriptas, attinet, dubitare cogor, an non fortassis Vitæ B. Artaldi scriptor, Epistolas, quæ Joannis Portensis fuerent, Joanni, Abundantiæ quondam abbati, nominum homonymia deceptus adscripserit. Ceterum de hoc Joanne præclara fit mentio, teste Guichenono in Necrologio cartusiæ de Meyria his verbis: Joannes ex abbate Abundantiæ Carthusianus Arveria, discipulus S. Artholdi, integritate vitæ, et singulari præcellens charitate obiit mcccii.

C multos ad institutum suum lallavit,

27 Non infrequens fuit ea tempestate canonicorum regularium ad Carthusienses transmigratio: fecerant id ipsum jam inde a S. Brunonis tempore Stephani duo, alter Burgensis, Diensis alter; cujus rei luculentum testimonium perhibet Guigo Carthusiensis Prior in Vita S. Hugonis Gratianopolitani episcopi apud nos tom. I Aprilis pag. 40, ubi sic habet: Habebat autem (S. Bruno) socios Landuinum (qui post eum Carthusiæ Prior exstitit) duos Stephanos, Burgensem et Diensem (hi S. Rusi canonici fuerant, sed desiderio vitæ solitariae ei, abbate favente, sese conjunxerant), Hugonem etiam, quem cognominabant Capellanum etc. Præstiterat id etiam S. Hugo, primum canonicus regularis, tum Carthusianus, ac denique Lincolnensis episcopus;

cujus Vitam ab auctore æquali conscriptam in Mss. habemus. De cujus canonicatu sic habet cap. 1 lib. 1: Et genitricis quidem solatio, cum primæ necdum metas ætatis attigisset, orbatus est, collegioque regularium una cum genitore in brevi postmodum sociatus. Quod et alibi loco non uno reperitur.

28 Ex eadem porro S. Hugonis Lincolnensis Vita ad verbum fere descripsit, quæ de hujus sancti præsulis ad B. Artaldum, Arveria a positus Belicensibus infulis commorantem, accessu num. 6 refert. Non exprimit quidem ille Artaldi nomen; sed lib. v cap. 14 Belicensem quondam episcopum ex Priore domus ejusdem (Arveria) assumptum ad cathedram diserte ait, ut dubitare non liceat, quin de B. Artaldo sermonem hic habeat. S. Hugonis ad B. Artaldum accessum Guichenonus in Serie chronologica episcoporum Belicensium anno 1205 illigavit; rectius biographus noster anno 1200: nam teste S. Hugonis Vitæ scriptore cap. 15, iter illud in Galliam Hugo agressus est, expleto jam uno post regis Johannis coronationem anno; Joannes autem anno 1199 die 27 Maii Angliæ rex coronatus fuit, ut scribit Matthæus Parisiensis in Historia Majori Angliæ. Non multis post annis B. Artaldus superstes fuit: obiit enim annis et meritis gravis, teste biographo, Pridiæ Nonas Octobris anno Domini mcccvi, ætatis suæ cv, conversionis vero lxxxv; honorifice sepultus a Bernardo Belicensi episcopo in parvo claustrum inter portas capituli et ecclesiæ, ubi ad tumulum ejus lapideum miracula facta dicuntur multa et insignia, sed quorum nulla, ut supra dictum est, ad nos notitia pervenit.

AUCTORE J. B.

et miraculis clarus mortuus 1206.

E

VITA,

Auctore anonymo.

B. Artaldus Cartusianis adscribitur, Arveria cartusiam condit, fit Belicensis episcopus, Arveriam redit, et ibidem obiit.

Beatæ memoriæ Artoldus sive Artaldus, Belicensis episcopus a, ex nobili dominorum de Sothnodo b stemmate in altis Veronesii jugis oriundus, nobilitatem suam ad cælestem dignitatem consequendam convertit; calcatisque sæculi honoribus, ac aula comitis Marianensis c spretis delitiis, Dei cultui se totum ab ipsa adolescentia dedicavit: a cujus famulatu, ut nulla posset occasione avocari, cartusiam Portarum d sub Bernardi primi eremi incolæ et Prioris, sanctitate celebris, obedientia ingressus est; ubi tyrocinia vitæ spiritualis exercens, admirandam sanctitatis futuræ spem eremicolis præbuit, quibuscum orationibus assiduis, jejuniis ac vigiliis incumbens, mira spiritus humilitate, piarumque constitutionum observantia ita eos præcelluit, ut reverendus Guigo, Prior Cartusiæ Majoris

Beatus post annos aliquot, in cartusia Portarum exactos,

a
b
c
d